

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

/Сержанов В.В./

« 28 » серпня 2020 року

ПРОГРАМА

АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Рівень вищої освіти: **другий(магістерський)**
Галузь знань: **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність: **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
Освітня програма: **Міжнародна комерція**
Мова навчання: **українська**

Ужгород 2020

Програма Атестаційного екзамену для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітньої програми «Міжнародна комерція».

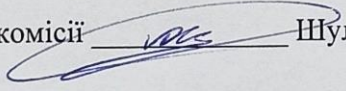
Розробник: Молнар О.С., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної теорії протокол № 9 від «26» червня 2020 р.

Завідувач кафедри економічної теорії Молнар Олександр Сергійович

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

протокол № 7 від «28» серпня 2020 р.

Голова науково-методичної комісії Шуліко А.О.

1. ОПИС

Атестаційний екзамен передбачає оцінювання результатів навчання, визначених у стандарті вищої освіти та у даній освітній програмі.

Організація та порядок проведення атестації регулюються Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ДВНЗ "УжНУ".

2. МЕТА

Метою є – це комплексна перевірка знань студентів з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом спеціальності, освітньої програми.

Екзаменаційна комісія створюється щорічно у складі голови та її членів для кожного напрямку підготовки (спеціальності) як єдина для всіх форм навчання і діє протягом календарного року. До Атестації допускаються особи, які повністю виконали освітню програму та умови договору з УжНУ. Списки осіб, допущених до Атестації, затверджуються розпорядженням декана відповідного факультету.

Відповідно до освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), в тому числі, з іноземними представниками;
- здатність генерувати нові ідеї, ініціативність та дух підприємництва;
- здатність оцінювати ефективність інноваційно-інвестиційних проектів і програм підприємства;
- здатність до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації у сфері підприємництва та торгівлі;
- здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел і використання інформаційних та комунікаційних технологій
- здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур;
- здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності;
- здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у міжнародній комерції;
- здатність виявляти тенденції змін зовнішнього середовища і прогнозувати їх розвиток;
- здатність створювати умови для ідентифікації товарів, застосовуючи електронно-довідкову інформацію щодо їх походження, складу, способу виробництва, умов використання тощо;
- здатність визначати майбутні тренди в міжнародній торгівлі на світовому ринку та прогнозувати їх вплив на комерційну діяльність підприємств;
- здатність до узагальнення та оформлення результатів експериментальних та емпіричних досліджень, аналізу та інтерпретації даних;

- здатність досліджувати динаміку зміни ринкової кон'юнктури й узагальнювати розвиток ситуацій;
- здатність знаходити, аналізувати та працювати з інформацією, у тому числі, в глобальних комп'ютерних мережах та уміти будувати комунікаційну мережу для обміну інформацією;
- здатність оцінювати конкурентне галузеве середовище підприємства;
- здатність виявляти і оцінювати роль чинників глобального розвитку, а також їх вплив на ведення міжнародного бізнесу;
- здатність створювати систему комунікацій по просуванню товарів і послуг на світовому ринку та розробляти стратегію збутової діяльності підприємства.

3. ПЕРЕДУМОВИ Атестаційного екзамену

Питання на атестаційний екзамен містять матеріали наступних дисциплін: Ризики у міжнародній комерції, Міжнародна торгівля, Зовнішньо-економічна діяльність та митна справа, Експертиза товарів та послуг.

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання атестаційного екзамену здійснюється за 100 - бальною шкалою, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС. За результатами атестаційного екзамену оцінку виставляє кожен член екзаменаційної комісії, а Голова підсумовує їх результати по кожному студенту. Рішення екзаменаційної комісії про оцінку результатів складання атестаційного екзамену, а також про видачу випускникам дипломів (в т.ч. з відзнакою) про закінчення університету, отримання певного рівня вищої освіти та здобуття певної кваліфікації приймається на закритому засіданні екзаменаційної комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів екзаменаційної комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів Голова має вирішальний голос. За підсумками роботи екзаменаційної комісії її Голова складає звіт, який затверджується на заключному засіданні. У звіті відображаються рівень підготовки фахівців і характеристика знань, умінь та компетентностей випускників. Звіт обов'язково включає інформацію про недоліки, допущені у підготовці фахівців, зауваження щодо забезпечення організації роботи екзаменаційної комісії тощо.

Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.

Рівні навчальних досягнень	Відсотки	Критерії оцінювання навчальних досягнень
F	0-35%	Здобувач: дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені програмовим матеріалом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; не розуміє сутності основних категорій; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання
FX	35-59%	Здобувач: розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі та може фрагментарно відтворити знання про них; має фрагментарні знання незначного загального обсягу (менше половини навчального матеріалу) за відсутності сформованих умінь та навичок
E	60-63 %	Здобувач: пояснює основні поняття навчального матеріалу; може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу; вміє за зразком виконати основне навчальне завдання
D	64-73%	Здобувач: вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; може пояснити основні методи контролю навчальних досягнень, що використовуються та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень; вміє виконувати навчальні завдання передбачені програмою
C	74-81 %	Здобувач: добре володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання
B	82-89 %	Здобувач: вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості; володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні етапи власної навчальної діяльності, аналізує нові факти, явища; вміє самостійно знаходити додаткові відомості та використовує їх для реалізації поставлених перед ним навчальних завдань, судження його логічні і достатньо обґрунтовані; має сформовані навички використання методів навчання і виховання
A	90 - 100%	Здобувач: має стійкі системні знання та творчо їх використовує у процесі навчальної діяльності; вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи; вміє самостійно знаходити джерела різноманітних відомостей і використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; вміє виконувати завдання, не передбачені в навчальній програмі; має стійкі навички використання методів контролю навчальних досягнень вільно опановує та використовує сучасні методи навчання і виховання, а також інформаційно-комунікаційні технології для поповнення власних знань та розв'язування професійно орієнтованих завдань

6. ПРОГРАМА Атестаційного екзамену

Тема .Функціонування в умовах невизначеності та ризику.

Функціонування в умовах ризику. Внутрішнє і зовнішнє середовище господарювання. Поняття повної, часткової невизначеності, повної визначеності. Причини виникнення невизначеності. Ситуація невизначеності і ситуація ризику. Особливості керування в умовах невизначеності.

Поняття ризик-менеджменту і його особливості в умовах конкурентної боротьби. Стратегічне управління в умовах невизначеності.

Тема. Сутність ризику як економічної категорії

Наукові погляди на феномен ризику. Ризик як економічна категорія. Основні властивості ризику. Функції ризику. Види ризиків

Тема. Якісний та кількісний аналіз економічного ризику

Крива розподілу імовірності отримання прибутку. Крива розподілу ймовірностей втрат прибутку. Сутність якісного та кількісного аналізу ризиків.

Принципи аналізу ризиків. Напрямки аналізу підприємницьких ризиків.

Збитки, які виникають в процесі діяльності. Методи аналізу ступеня ризику.

Тема. Методи кількісної оцінки ступеня ризику.

Статистичний метод, метод аналізу доцільності витрат, метод експертних оцінок. Характеристика експертних процедур, аналітичний метод, метод використання аналогів. Комплексна оцінка ризиків.

Імовірність появи випадкової величини, математичне очікування випадкової величини, дисперсія, середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації випадкової величини.

Характеристика області абсолютної стійкості, нормальної стійкості, області нестійкого стану, критичного стану, кризового стану на основі кривої економічного ризику.

Визначення імовірності досліджуваного проекту на основі оцінок імовірності проектів-аналогів. Прогноз очікуваних характеристик.

Визначення можливих втрат внаслідок реалізації комбінації ризиків.

Тема. Ризик і теорія ігор

Моделювання ризику та концепція теорії гри. Теоретико-ігрова модель та її основні компоненти. Творча і формальна складові щодо побудови теоретико-ігрової моделі. Критерії прийняття рішень в умовах ризику.

Тема. Організація управління ризиками

Сутність, зміст та призначення управління ризиками. Принципи управління ризиками. Заходи мінімізації ризику.

Точка беззбитковості і ризик, дерево рішень в управлінні ризиком.

Розроблення програми управління ризиками Міжнародні стандарти ризик-менеджменту.

Тема. Методи зниження ризику в різних сферах діяльності

Характеристика ризиків у міжнародній комерційній діяльності.

Сутність комерційних ризиків та їх класифікація.

Необхідність урахування фактору невизначеності в міжнародній комерційній діяльності.

Тема. Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків.

Поняття виробничих ризиків. Категорії виробничих ризиків. Безпосередньо виробничі ризики. Група ризиків, що виникають у процесі розробки стратегії фірми.

Постачальницькі ризики. Група ризиків порушення планових термінів.

Транспортні ризики і міжнародний стандарт класифікації транспортних ризиків.

Поняття маркетингового (реалізаційного) ризику. Безпосередньо збутові ризики. Ризики: недостатньої сегментації ринків збуту; помилково обраного цільового сегмента ринку; помилкового вибору стратегії продажу; неправильної організації й одержання неадекватних результатів маркетингових досліджень; помилкового ціноутворення; невдалої організації мережі збуту і системи просування товару. Ризики взаємодії з контрагентами і партнерами в процесі організації продажу продукції (послуг). Ризики непередбаченої конкуренції.

Тема. Управління фінансовими ризиками.

Поняття фінансових ризиків. Ризики, пов'язані з купівельною спроможністю грошей: валютні, інфляційні, дефляційні.

Ризики непередбачених витрат і перевищення витрат на виробництво.

Ризики незабезпечення міжнародної господарської діяльності необхідним фінансуванням.

Ризики, пов'язані з вкладенням капіталу (інвестиційні ризики): вкладення коштів у виробничу і невиробничу сфери економіки.

Комплексне управління довгостроковими інвестиціями

Тема. Управління інвестиційними ризиками

Специфічна характеристика інвестиційних ризиків.

Загальна характеристика інвестиційних ризиків.

Класифікація інвестиційних ризиків за рядом ознак: за економічною характеристикою, за періодом виникнення, за формами інвестування, за джерелами виникнення.

Сутність та організація якісного та кількісного аналізу інвестиційного проекту з метою встановлення сумарного ступеню ризику.

Сутність моделі оцінки капіталовкладень при наявності фактору невизначеності.

Дисконтування як метод оцінки ступеня інвестиційного ризику.

Класична модель оцінки капітальних активів (метод CAPM).

Особливості формування інвестиційного портфелю за умов ризикового підприємництва.

Тема. Глобальні загрози міжнародній комерції

Глобальні ризики Ризики у міжнародній комерції Світові карти ризиків.

Тема. Ризик-менеджмент

Поняття ризик-менеджменту (РМ) Основні правила ризик-менеджменту
Менеджер із ризику та його функції Сучасні підходи в ризик-менеджменту
Етапи інтегрованого ризик-менеджменту Розроблення програми управління ризиками
Міжнародні стандарти ризик-менеджменту

Тема. Кількісні та якісні методи оцінки ризику.

Якісні методи оцінки ризиків Кількісні методи оцінки ризиків

Тема. Методи управління економічними ризиками.

Принципи управління ризиками. Система управління ризиками.
Основи профілактики ризиків: диверсифікація та лімітування.
Самострахування, як метод зниження рівня ризиків.
Страховання ризику. Інформація в системі управління ризиками.

Тема. Ризики в міжнародній комерції

Основні види ризиків в міжнародній комерції Економічні ризики
Ризики, пов'язані з процесом митного оформлення. Транспортні ризики
Ризики, пов'язані з основними положеннями зовнішньоекономічного контракту
Ризик вибору і надійності партнера. Ризики реалізації.

Тема. Управління економічними ризиками в міжнародній комерції

Хеджування за допомогою форвардних і ф'ючерсних контрактів
Хеджування за допомогою своп угод
Опціон як інструмент хеджування
Страховання ризиків у міжнародній комерції
Порівняльна характеристика методів страхування та хеджування ризиків
Самострахування як метод управління ризиками

Тема. Джерела фінансування ризику

Структура витрат за різних методів управління ризиком
Фінансування ризику й аналіз ефективності методів управління

Тема. Оцінка ефективності методів управління ризиком

Економічні критерії оцінки ефективності управління ризиком.
Аналіз економічної ефективності страхування і самострахування.

Тема. Теоретичні засади товарознавчих експертиз

Предмет, цілі та завдання експертизи . Термінологія товарознавчої експертизи .
Органи, уповноважені проводити товарознавчі експертизи . Види та класифікація експертиз .
Права й обов'язки експерта .

Тема. Основні методи експертизи товарів

Класифікація та характеристика експертних методів . Методи опитування експертів . Методи експертного оцінювання показників якості товарів

Тема. Інформаційні засоби експертизи товарів

Поняття та види інформації про товар . Характеристика товаросупровідних документів . Маркування товарів . Інформаційні знаки

Тема. Організація проведення товарознавчої експертизи

Загальні положення організації проведення експертиз . Підготовчий етап проведення експертизи (подання, реєстрація і аналізування заявки) . Основний етап проведення експертизи (організація проведення експертизи) . Заключний етап проведення експертизи (оформлення акта експертизи) . Аналізування оформлених документів . Повноваження і відповідальність під час проведення експертизи

Тема. Технологія проведення експертизи товарів і послуг

Експертизи кількості товарів . Експертизи кількості вантажних місць / виробів, що надійшли в транспортному засобі / транспортному обладнанні . Експертиза кількості виробів, що надійшли у вантажних місцях

Тема. Сучасна сфера послуг в Україні.

Сутність поняття «послуга» та її місце у товарознавстві. Особливості надання послуг у економічних ринкових умовах. Конкуренція та монополія на ринку послуг. Державне регулювання ринку послуг.

Тема. Аналіз та оцінка якості надання послуг

Поняття якості послуги. Методи оцінки та показники якості послуг. Управління якістю послуг на підприємстві. Модель «цінності послуги».

Тема. Систематизація та класифікація послуг

Характеристика системних підходів до класифікації послуг. Класифікація послуг у ринкових умовах. Систематизація послуг.

Тема. Стандартизація та сертифікація послуг.

Стандартизація як важлива складова системи технічного регулювання послуг. Види стандартизації. Сертифікація послуг. Схеми сертифікації послуг та їх застосування.

Тема. Експертиза окремих видів послуг.

Експертиза житлово-комунальних послуг. Експертне оцінювання якості надання туристичних послуг. Експертиза побутових послуг. Експертне оцінювання якості надання перукарських послуг. Екологічна експертиза послуг/виконання робіт. Експертне оцінювання якості надання транспортних послуг. Експертиза якості ремонтних і будівельних робіт

Тема. Торгівля в системі міжнародного бізнесу.

Сутність міжнародної торгівлі. Роль міжнародної торгівлі в системі міжнародних економічних відносин. Операційний та державно-політичний підходи до розуміння сутності міжнародної торгівлі. Концепції розвитку міжнародної торгівлі. Етапи розвитку міжнародної торгівлі та критерії їх виокремлення. Особливості торговельних процесів і методів їх регулювання щодо сучасного етапу розвитку міжнародної торгівлі.

Тема. Форми міжнародної торгівлі

Звичайна торгівля. Торгівля за режимом найбільшого сприяння. Преференційна та дискримінаційна торгівля. Традиційна (проста) торгівля. Торгівля за кооперацією. Компенсаційна (зустрічна торгівля). Оренда (лізинг). Особливості світової торгівлі сировинними товарами. Специфіка біржової торгівлі сировинними товарами. Сучасні тенденції світової торгівлі сировинними товарами. Особливості торгівлі готовою продукцією. Види торгівлі готовою продукцією. Відкриті та закриті тендери при торгівлі готовою продукцією. Торгівля комплектним обладнанням. Торгівля «під ключ». Підрядники та субпідрядники в торгівлі готовою продукцією. Специфічні риси торгівлі послугами в порівнянні із традиційною міжнародною торгівлею товарами. Особливості надання транспортних послуг. Послуги з міжнародного туризму. Інші види послуг, що торгуються на світових ринках. Міжнародні організації в регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Поняття продукту інтелектуальної праці. Основні характеристики організації торгівлі продуктами інтелектуальної праці. СОТ про міжнародну торгівлю продуктами інтелектуальної праці. Торгівля патентами та ліцензіями. Класифікація ліцензій у міжнародній торгівлі. Виплати винагороди за ліцензійними угодами. Торгівля інжиніринговими послугами. Типізація інжинірингових послуг у міжнародній торгівлі. Вартість інжинірингових послуг.

Тема. Методи міжнародної торгівлі

Торгово-посередницькі фірми, їх функції та призначення. Типи торговельно-посередницьких фірм. Посередницькі операції та їх види. Операції з перепродажу. Комісійні операції. Агентські операції. Брокерські операції. Торгівля через лізингові компанії. Послідовність і типи операцій при торгівлі через лізингові компанії. Поняття організованих товарних ринків. Основні види організованих товарних ринків. Сутність і функції міжнародних товарних бірж. Типізація товарних бірж. Біржові товари. Елементи біржової інфраструктури і техніка біржових операцій. Тенденції розвитку міжнародних товарних бірж. Міжнародні тендери (торги): сутність та основні функції. Типізація міжнародних тендерів. Техніка організації та проведення міжнародних тендерів. Сутність та організаційні форми аукціонної торгівлі. Основні предмети торгу та міжнародні центри аукціонної торгівлі. Техніка організації та проведення міжнародних аукціонів. Тенденції розвитку міжнародних аукціонів. Міжнародні виставки / ярмарки. Найбільші виставкові центри світу. Класифікація міжнародних виставок / ярмарків. Особливості організації та проведення міжнародних виставок / ярмарків.

Тема. Регулювання міжнародної торгівлі.

Система регулювання міжнародної торгівлі: сутність та основні рівні. Тенденції розвитку сучасної системи регулювання міжнародних торговельно-економічних відносин. Основні форми обмежувальної ділової практики. Методи та інструменти обмежувальної ділової практики. Основні типи зовнішньоторговельних політик у міжнародній практиці. Адміністративні та економічні методи регулювання міжнародної торгівлі. Напрями та інструменти регулювання міжнародної торгівлі на міжнаціональному рівні. Особливості наднаціонального рівня регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі та сприяння її розвитку. Роль СОТ у регулюванні міжнародних торговельних відносин.

Тема. Система міжнародних комерційних контрактів.

Зовнішньоторговельні контракти та їх класифікація. Контракт купівлі-продажу з разовим постачанням, з періодичним постачанням, з оплатою в грошовій формі, з оплатою в товарній формі та контракт купівлі-продажу з оплатою в змішаній формі. Основні принципи міжнародного комерційного контракту.

Умови зовнішньоторговельного контракту. Визначення якості та кількості предмету контракту. Ціна контракту. Валютно-фінансові умови контракту.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Функціонування в умовах ризику.
2. Внутрішнє і зовнішнє середовище господарювання.
3. Поняття повної, часткової невизначеності, повної визначеності.
4. Причини виникнення невизначеності.
5. Ситуація невизначеності і ситуація ризику.
6. Особливості керування в умовах невизначеності.
7. Поняття ризик-менеджменту і його особливості в умовах конкурентної боротьби.
8. Стратегічне управління в умовах невизначеності.
9. Наукові погляди на феномен ризику
10. Ризик як економічна категорія
11. Основні властивості ризику
12. Функції ризику
13. Види ризиків
14. Крива розподілу імовірності отримання прибутку.
15. Крива розподілу ймовірностей втрат прибутку.
16. Сутність якісного та кількісного аналізу ризиків.
17. Принципи аналізу ризиків.
18. Напрямки аналізу підприємницьких ризиків.
19. Збитки, які виникають в процесі діяльності.
20. Методи аналізу ступеня ризику.

21. Статистичний метод, метод аналізу доцільності витрат, метод експертних оцінок.
22. Характеристика експертних процедур, аналітичний метод, метод використання аналогів.
23. Комплексна оцінка ризиків.
24. Імовірність появи випадкової величини, математичне очікування випадкової величини, дисперсія, середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації випадкової величини.
25. Характеристика області абсолютної стійкості, нормальної стійкості, області нестійкого стану, критичного стану, кризового стану на основі кривої економічного ризику.
26. Визначення імовірності досліджуваного проекту на основі оцінок імовірності проектів-аналогів.
27. Прогноз очікуваних характеристик.
28. Визначення можливих втрат внаслідок реалізації комбінації ризиків.
29. Моделювання ризику та концепція теорії гри.
30. Теоретико-ігрова модель та її основні компоненти.
31. Творча і формальна складові щодо побудови теоретико-ігрової моделі.
32. Критерії прийняття рішень в умовах ризику.
33. Сутність, зміст та призначення управління ризиками.
34. Принципи управління ризиками.
35. Заходи мінімізації ризику.
36. Точка беззбитковості і ризик, дерево рішень в управлінні ризиком.
37. Розроблення програми управління ризиками
38. Міжнародні стандарти ризик-менеджменту.
39. Характеристика ризиків у міжнародній комерційній діяльності.
40. Сутність комерційних ризиків та їх класифікація.
41. Необхідність урахування фактору невизначеності в міжнародній комерційній діяльності.
42. Поняття виробничих ризиків. Категорії виробничих ризиків. Безпосередньо виробничі ризики. Група ризиків, що виникають у процесі розробки стратегії фірми.
43. Постачальницькі ризики. Група ризиків порушення планових термінів.
44. Транспортні ризики і міжнародний стандарт класифікації транспортних ризиків.
45. Поняття маркетингового (реалізаційного) ризику. Безпосередньо збутові ризики. Ризики: недостатньої сегментації ринків збуту; помилково обраного цільового сегмента ринку; помилкового вибору стратегії продажу; неправильної організації й одержання неадекватних результатів маркетингових досліджень; помилкового ціноутворення; невдалої організації мережі збуту і системи просування товару.
46. Ризики взаємодії з контрагентами і партнерами в процесі організації продажу продукції (послуг).
47. Ризики непередбаченої конкуренції.
48. Поняття фінансових ризиків. Ризики, пов'язані з купівельною спроможністю грошей: валютні, інфляційні, дефляційні.
49. Ризики непередбачених витрат і перевищення витрат на виробництво.

50. Ризики незабезпечення міжнародної господарської діяльності необхідним фінансуванням.
51. Ризики, пов'язані з вкладенням капіталу (інвестиційні ризики): вкладення коштів у виробничу і невиробничу сфери економіки.
52. Комплексне управління довгостроковими інвестиціями
53. Специфічна характеристика інвестиційних ризиків.
54. Загальна характеристика інвестиційних ризиків.
55. Класифікація інвестиційних ризиків за рядом ознак: за економічною характеристикою, за періодом виникнення, за формами інвестування, за джерелами виникнення.
56. Сутність та організація якісного та кількісного аналізу інвестиційного проекту з метою встановлення сумарного ступеню ризику.
57. Сутність моделі оцінки капіталовкладень при наявності фактору невизначеності.
58. Дисконтування як метод оцінки ступеня інвестиційного ризику.
59. Класична модель оцінки капітальних активів (метод CAPM).
60. Особливості формування інвестиційного портфелю за умов ризикового Глобальні ризики
61. Ризики у міжнародній комерції
62. Світові карти ризиків.
63. Поняття ризик-менеджменту (PM)
64. Основні правила ризик-менеджменту
65. Менеджер із ризику та його функції
66. Сучасні підходи в ризик-менеджменту
67. Етапи інтегрованого ризик-менеджменту
68. Розроблення програми управління ризиками
69. Міжнародні стандарти ризик-менеджменту
  - а. Якісні методи оцінки ризиків
70. Система управління ризиками.
71. Основи профілактики ризиків: диверсифікація та лімітування.
72. Самострахування, як метод зниження рівня ризиків.
73. Страхування ризику.
74. Інформація в системі управління ризиками.
75. Експертизи кількості товарів .
76. Експертизи кількості вантажних місць / виробів, що надійшли в транспортному засобі / транспортному обладнанні .
77. Експертиза кількості виробів, що надійшли у вантажних місцях
78. Особливості надання послуг у економічних ринкових умовах. Конкуренція та монополія на ринку послуг. Державне регулювання ринку послуг.
79. Поняття якості послуги. Методи оцінки та показники якості послуг. Управління якістю послуг на підприємстві. Модель «цінності послуги».
80. Характеристика системних підходів до класифікації послуг. Класифікація послуг у ринкових умовах. Систематизація послуг
81. Стандартизація як важлива складова системи технічного регулювання послуг. Види стандартизації. Сертифікація послуг. Схеми сертифікації послуг та їх застосування.

82. Експертиза житлово-комунальних послуг. Експертне оцінювання якості надання туристичних послуг.
83. Експертиза побутових послуг.
84. Антидемпінгові розслідування в міжнародній торгівлі.
85. Арабський спільний ринок: особливості інтра регіональної
86. торгівлі.
87. Бартерні операції в міжнародній торгівлі.
88. Використання складів у зовнішньоторговельній практиці:
89. переваги та недоліки.
90. Вплив СОТ на міжнародну торгівлю.
91. Встановлення мінімальної імпортової ціни: механізм реалізації та
92. втілення.
93. Електронні аукціони в міжнародній торгівлі.
94. Міжнародна організація з цукру: завдання та результати
95. функціонування.
96. Міжнародна торговельна політика: інструментарій.
97. Міжнародний ринок туристичних послуг.
98. Міжнародні виставки: види та значення в міжнародній торгівлі.
99. Міжнародні товарні аукціони.
100. Міжнародні ярмарки як форма міжнародної торгівлі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. П'ятницька Г. Т., Григоренко О. М. Електронна комерція В2С: розвиток у Східній Європі, ризики та ефект інституціонального витіснення. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку, 2019, 1.1.- с.121-129.
2. Корогодова О. О. Митна справа.: ризики, виклики, можливості міжнародного співробітництва. Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність, 2020.
3. Ропасва А. Г. Модельовання оцінювання ризиків інформаційної безпеки. 2018. Master's Thesis. Сумський державний університет.
4. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції. 2019.
5. Мангушев Д. В. Тітов, І. В. Використання акредитивної форми розрахунку у зовнішньоекономічній діяльності підприємств. Міжнародний науковий журнал Науковий огляд, 2020, 4.67: 6-14.
6. Аранчій В.І. Томілін О.О. Міжнародні розрахунки і валютні операції. 2018.
7. Моїсеєнко Т.Є. Міжнародна торгівля: конспект лекцій. 2018.
8. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / Б.С. Івасів, Л.М. Прийдун, В.Я. Рудан. — Тернопіль: Вектор, 2013. — 572 с.
9. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. // ВВР України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
10. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 №1023-ХІІ // Відомості Верховної Ради України.- 1991. - №30. – ст.380. – (Редакція від 01.01.2016р.).
11. Голодюк Г.І. Товарознавство послуг : навч. посіб. / Г.І. Голодюк, І.О. Дудла, О.В. Пахолюк. – Луцьк : ЛНТУ, 2017. – 296 с.
12. Пугачевський, Г.Ф. Теоретичне товарознавство: монографія / Г.Ф. Пугачевський. – К. : 2016. – 128 с.

13. Назаренко Л.О. Експертиза товарів. Експертиза продовольчих товарів.- Київ. – 2017. – 312 с.
14. Назаренко Л.О. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів.- Київ. – 2017. – 250 с.
15. Траченко Л. А. Експертиза послуг : навчальний посібник / Л. А. Траченко. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 243 с.
16. Експертиза товарів [Електронний ресурс]: навчальний посібник / [А. А.Дубініна, І. О. Дудла, М. Р. Мардар та ін.]. Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.
17. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
18. В.В. Рокоча.Міжнародна торгівельна діяльність. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», - 2018. – 698 с.
19. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с.
20. Григорова-Беренда Л. І. Зовнішня торгівля України /Л. І. Григорова-Беренда, А. С. Поліванцева // Матеріали Х науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 3 квітня 2015 року. –Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2015. – С. 306–310.
21. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
22. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

Допоміжна література

1. Гаряева Г.М. Міжнародні розрахунки та правові норми застосовувані у міжнародному приватному праві. 2019.
2. Мазуренко В. І. Вплив цифровізації на сферу міжнародних валютно-фінансових відносин. Міжнародні відносини Серія" Економічні науки", 2019, 2.20.
3. Штулер І.Ю. Лютак О.М., Баула О.В. Вплив митно-тарифного регулювання на розвиток світових ринків продовольчих та непродовольчих товарів// [Актуальні проблеми економіки](#). – 2018. - №12. - С.75-82
4. Штулер І.Ю., Лях І.М. Сценарний аналіз визначення ключових інструментів забезпечення фінансової стабілізації в контексті транскордонного співробітництва// IX Міжнародний науково-практичний семінар «Транскордонне співробітництво як форма розвитку міжнародної інтеграції». - м. Луцьк, 24.05.2019. - с. 125- 130.
5. Траченко Л.А. Послуга як об'єкт товарознавства: організація та контроль за якістю: Навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене./ Л.А. Траченко - Одеса ОНЕУ, ротاپронт, 2015. - 414 с.
6. Системи управління якістю. Вимоги.: ДСТУ ISO 9001:2009. - К.: Держспоживстандарт України, 2009. - 26 с. - [Національний стандарт України].
7. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів : ДСТУ ISO 9000:2007. - [Чинний від 3 вересня 2007 р.]. - К.: Держспоживстандарт України, 2008. - 29 с. – (Національні стандарти України).
8. Робоча програма «Експертиза послуг» для студентів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ОП «Експертиза товарів і послуг».- Поліщук О.О.-кафедра економічної теорії Харківський авіаційний інститут.-Хрків.-2019.-12 с.